

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता — पद पाठः

चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः

अग्निचित्यङ्गमन्त्रपाठाभिधानं

ॐ नमः परमात्मने । श्री गुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ

युञ्जानः । प्रथमम् । मनः । तत्वाय । सविता । धियः ॥ अग्निम् । ज्योतिः । निचाय्येति नि—
चाय्य । पृथिव्याः । अधि । एति । अभरत् ॥ युत्त्वाय । मनसा । देवान् । सुवः । यतः । धिया ।
दिवम् ॥ बृहत् । ज्योतिः । करिष्यतः । सविता । प्रेति । सुवाति । तान् ॥ युक्तेन । मनसा । वयम् ।
देवस्य । सवितुः । सवे ॥ सुवर्गेयायेति सुवः—गेयाय । शक्त्यै ॥ युञ्जते । मनः । उत । युञ्जते ।
धियः । विप्राः । विप्रस्य । बृहत्तः । विपश्चितः ॥ वीति । होत्राः । दधे । वयुनाविदिति वयुन—
वित् । एकः । इत् । १ (५०) ॥ [१] ॥ मही । देवस्य । सवितुः । परिष्टुतिरिति परि—स्तुतिः ॥
युजे । वाम् । ब्रह्म । पूर्वम् । नमोभिरिति नमः—भिः । वीति । श्लोकाः । यन्ति । पथ्या । इव ।
सूराः ॥ शृण्वन्ति । विश्वे । अमृतस्य । पुत्राः । एति । ये । धामानि । दिव्यानि । तस्थुः ॥ यस्य ।
प्रयाणमिति प्र—यानम् । अन्विति । अन्ये । इत् । ययुः । देवाः । देवस्य । महिमानम् । अर्चतः ॥
यः । पार्थिवानि । विमम इति वि—ममे । सः । एतशः । रजांसि । देवः । सविता । महित्वनेति
महि—त्वना ॥ देव । सवितः । प्रेति । सुव । यज्ञम् । प्रेति । सुव । २ (५०) ॥ [२] ॥ यज्ञपति—
मिति यज्ञ—पतिम् । भगाय । दिव्यः । गन्धर्वः ॥ केतपूरिति केत—पूः । केतम् । नः । पुनातु ।
वाचः । पतिः । वाचम् । अद्य । स्वदाति । नः ॥ इमम् । नः । देव । सवितः । यज्ञम् । प्रेति । सुव ।
देवायुवमिति देव—युवम् । सखिविदमिति सखि—विदम् । सत्राजितमिति सत्र—जितम् । धन—
जितमिति धन—जितम् । सुवर्जितमिति सुवः—जितम् ॥ ऋचा । स्तोमम् । समिति । अर्द्धय ।

गायत्रेण। रथन्तरमिति रथं—तरम्॥ बृहत्। गायत्रवर्तनीति गायत्र—वर्तनि॥ देवस्य। त्वा। सवितुः। प्रसव इति प्र—सवे। अश्विनोः। बाहुभ्यामिति बाहु—भ्याम्। पूष्णः। हस्ताभ्याम्। गायत्रेण। छन्दसा। एति। ददे। अङ्गिरस्वत्। अभिः। असि। नारिः। ३ (५०) ॥ [३] ॥ असि। पृथिव्याः। सधस्थादिति सध—स्थात्। अग्निम्। पुरीष्यम्। अङ्गिरस्वत्। एति। भर। त्रैष्टुभेन। त्वा। छन्दसा। एति। ददे। अङ्गिरस्वत्। बभिः। असि। नारिः। असि। त्वया। वयम्। सधस्थ इति सध—स्थे। एति। अग्निम्। शकेम्। खनितुम्। पुरीष्यम्। जागतेन। त्वा। छन्दसा। एति। ददे। अङ्गिरस्वत्। हस्ते। आधायेत्या—धाय। सविता। बिभ्रत्। अभिम्। हिरण्ययीम्॥ तया। ज्योतिः। अजस्रम्। इत्। अग्निम्। खात्वी। नः। एति। भर। आनुष्टुभेनेत्यानु—स्तुभेन। त्वा। छन्दसा। एति। ददे। अङ्गिरस्वत् ॥ [४] ॥

(इद् यज्ञं प्रसुव नारि रानुष्टुभेन त्वा छन्दसा त्रीणि च)

॥ १ ॥

★

इमाम्। अगृभ्णन्न। रशनाम्। ऋतस्य। पूर्वे। आयुषि। विदथेषु। कव्या॥ तया। देवाः। सुतम्। एति। बभ्रुवुः। ऋतस्य। सामन्न। सरम्। आरपन्तीत्या—रपन्ती॥ प्रतूर्तमिति प्र—तूर्तम्। वाजिन्न। एति। द्रव। वरिष्ठाम्। अन्विति। सव्वतमिति सं—वतम्॥ दिवि। ते। जन्म। परमम्। अन्तरिख्वे। नाभिः। पृथिव्याम्। अधीति। योनिः॥ युञ्जाथाम्। रासभम्। युवम्। अस्मिन्न। यामे। वृषण्वसू इति वृषण—वसू॥ अग्निम्। भरन्तम्। अस्मयुमित्यस्म—युम्॥ योगेयोग इति योगे—योगे। तवस्तरमिति तवः—तरम्। वाजेवाज इति वाजे—वाजे। हवा—महे॥ सखायः। इन्द्रम्। ऊतये॥ प्रतूर्वन्निति प्र—तूर्वन्न। ५ (५०) ॥ [५] ॥ एति। इहि। अवक्रामन्नित्यव—क्रामन्न। अशस्तीः। रुद्रस्य। गाणपत्यादिति गाण—पत्यात्। मयोभूरिति मयः—भूः। एति। इहि॥ उरु। अन्तरिख्वम्। अन्विति। इहि। स्वस्तिगव्यूतिरिति स्वस्ति—गव्यूतिः। अभयानि। कृण्वन्न॥ पूष्णा। सयुजेति स—युजा। सह॥ पृथिव्याः। सधस्थादिति सध—स्थात्। अग्निम्। पुरीष्यम्। अङ्गिरस्वत्। अच्छ। इहि। अग्निम्। पुरीष्यम्। अङ्गिरस्वत्। अच्छ। इमः। अग्निम्। पुरीष्यम्। अङ्गिरस्वत्। भरिष्यामः। अग्निम्। पुरीष्यम्। अङ्गिरस्वत्। भरामः॥ अन्विति। अग्निः। उषसाम्। अग्रम्। अख्यत्। अन्विति। अहानि। प्रथमः। जात-

वेदा इति जात—वेदाः ॥ अन्विति। सूर्यस्य। ६ (५०) ॥ [६] ॥ पुरुत्रेति पुरु—त्रा। च।
रश्मीन्। अन्विति। द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी। एति। ततान ॥ आगत्येत्या—गत्य।
वाजी। अदध्वनः। सर्वाः। मृधः। वीति। धूनुते ॥ अग्निम्। सधस्थ इति सध—स्थे। महति।
चरुषुषा। नीति। चिकीषते ॥ आक्रम्येत्या—क्रम्य। वाजिन्न। पृथिवीम्। अग्निम्। इच्छ।
रुचा। त्वम् ॥ भूम्याः। वृत्वाय। नः। ब्रूहि। यतः। खनाम। तम्। वयम् ॥ द्यौः। ते। पृष्ठम्।
पृथिवी। सधस्थमिति सध—स्थम्। आत्मा। अन्तरिखम्। समुद्रः। ते। योनिः ॥ विख्या-
येति वि—ख्याय। चरुषुषा। त्वम्। अभीति। तिष्ठ। ७ (५०) ॥ [७] ॥ पृतन्यतः ॥ उदिति।
क्राम। महते। सौभगाय। अस्मात्। आस्थानादित्या—स्थानात्। द्रविणोदा इति द्रविणः—
दाः। वाजिन्न ॥ वयम्। स्याम्। सुमताविति सु—मतौ। पृथिव्याः। अग्निम्। खनिष्यन्तः।
उपस्थ इत्युप—स्थे। अस्याः ॥ उदिति। अक्रमीत्। द्रविणोदा इति द्रविणः—दाः। वाजी।
अर्वा। अकः। सः। लोकम्। सुकृतमिति सु—कृतम्। पृथिव्याः ॥ ततः। खनेम्। सुप्रतीक-
मिति सु—प्रतीकम्। अग्निम्। सुवः। रुहाणाः। अधीति। नाके। उत्तम इत्युत्—तमे ॥ अपः।
देवीः। उपेति। सृज। मधुमतीरिति मधु—मतीः। अयख्माय। प्रजाभ्य इति प्र—जाभ्यः ॥
तासाम्। स्थानात्। उदिति। जिहताम्। ओषधयः। सुपिप्पला इति सु—पिप्पलाः ॥ जिघर्मि।
८ (५०) ॥ [८] ॥ अग्निम्। मनसा। घृतेन। प्रतिख्यन्तमिति प्रति—ख्यन्तम्। भुवनानि।
विश्वा ॥ पृथुम्। तिरश्चा। वयसा। बृहन्तम्। व्यचिष्ठम्। अन्नम्। रभसम्। विदानम् ॥ एति।
त्वा। जिघर्मि। वचसा। घृतेन। अरख्षसा। मनसा। तत्। जुषस्व ॥ मर्यश्रीरिति मर्य—श्रीः।
स्पृहयद्वर्ण इति स्पृहयत्—वर्णः। अग्निः। न। अभिमृश इत्यभि—मृशे। तनुवा। जरूहषाणः ॥
परीति। वाजपतिरिति वाज—पतिः। कविः। अग्निः। हव्यानि। अक्रमीत् ॥ दधत्। रत्नानि।
दाशुषे ॥ परीति। त्वा। अग्ने। पुरम्। वयम्। विप्रम्। सहस्य। धीमहि ॥ धृषद्वर्णमिति धृषत्—
वर्णम्। दिवेदिव इति दिवे—दिवे। भेत्तारम्। भङ्गुरावत इति भङ्गुर—वतः ॥ त्वम्। अग्ने। द्युभि-
रिति द्यु—भिः। त्वम्। आशुशुखणिः। त्वम्। अद्भ्य इत्यत्—भ्यः। त्वम्। अश्मनः। परि ॥
त्वम्। वनेभ्यः। त्वम्। ओषधीभ्य इत्योषधि—भ्यः। त्वम्। नृणाम्। नृपत इति नृ—पते।
जायसे। शुचिः ॥ [९] ॥

(प्रतूर्वन्य सूर्यस्य तिष्ठ जिघर्मि भेत्तारं विश्वशतिश्च)

॥ २ ॥

★

देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसव इति प्र—सवे । अश्विनोः । बाहुभ्यामिति बाहु—भ्याम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । पृथिव्याः । सधस्थ इति सध—स्थे । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । खनामि ॥ ज्योतिष्मन्तम् । त्वा । अग्ने । सुप्रतीकमिति सु—प्रतीकम् । अजस्रेण । भानुना । दीद्यानम् ॥ शिवम् । प्रजाभ्य इति प्र—जाभ्यः । अहिंसन्तम् । पृथिव्याः । सधस्थ इति सध—स्थे । अग्निम् । पुरीष्यम् । अङ्गिरस्वत् । खनामि ॥ अपाम् । पृष्ठम् । असि । सप्रथा इति स—प्रथाः । उरु । अग्निम् । भरिष्यत् । अपरावपिष्ठमित्यपरा—वपिष्ठम् ॥ वर्द्धमानम् । महः । एति । च । पुष्करम् । दिवः । मात्रया । वरिणा । प्रथस्व ॥ शर्म । च । स्थः । १० (५०) ॥ [१०] ॥ वर्म । च । स्थः । अच्छिद्रे इति । बहुले इति । उभे इति ॥ व्यचस्वती इति । समिति । वसाथाम् । भर्तम् । अग्निम् । पुरीष्यम् ॥ समिति । वसाथाम् । सुवर्विदेति सुवः—विदा । समीची इति । उरसा । त्मना ॥ अग्निम् । अन्तः । भरिष्यन्ती इति । ज्योतिष्मन्तम् । अजस्रम् । इत् ॥ पुरीष्यः । असि । विश्वभरा इति विश्व—भराः ॥ अथर्वा । त्वा । प्रथमः । निरिति । अमन्थत् । अग्ने ॥ त्वाम् । अग्ने । पुष्करात् । अधीति । अथर्वा । निरिति । अमन्थत् ॥ मूदधः । विश्वस्य । वाघतः ॥ तम् । उ । त्वा । दद्ध्यङ् । ऋषिः । पुत्रः । ईधे । ११ (५०) ॥ [११] ॥ अथर्वणः ॥ वृत्रहणमिति वृत्र—हनम् । पुरन्दरमिति पुरं—दरम् ॥ तम् । उ । त्वा । पाथ्यः । वृषा । समिति । ईधे । दस्युहन्तममिति दस्यु—हन्तमम् ॥ धनञ्जयमिति धनं—जयम् । रणेरण इति रणे—रणे ॥ सीद । होतः । स्वे । उ । लोके । चिकित्वान् । सादय । यज्ञम् । सुकृतस्येति सु—कृतस्य । योनौ ॥ देवावीरिति देव—अवीः । देवान् । हविषा । यजासि । अग्ने । बृहत् । यजमाने । वयः । धाः ॥ नीति । होता । होतृषदन इति होतृ—सदने । विदानः । त्वेषः । दीदिवान् । असदत् । सुदरुष इति सु—दरुषः ॥ अदब्धव्रत प्रमतिरित्यदब्धव्रत—प्रमतिः । वसिष्ठः । सहस्रंभर इति सहस्रं—भरः । शुचिजिह्व इति शुचि—जिह्वः । अग्निः ॥ समिति । सीदस्व । महान् । असि । शोचस्व । १२ (५०) ॥ [१२] ॥ देववीतम् इति देव—वीतमः ॥ वीति । धूमम् । अग्ने । अरुषम् । मियेद्ध्य । सृज । प्रशस्तेति प्र—शस्त । द्रुशतम् ॥ जनिष्व । हि । जेन्यः । अग्ने । अह्नाम् । हितः । हितेषु ।

अरुषः । वनेषु ॥ दमेदम इति दमे—दमे । सप्त । रत्ना । दधानः । अग्निः । होता । नीति । ससाद ।
यजीयान् ॥ [१३] ॥

(स्थ ईधे शोचस्व सप्तविंशतिश्च)

॥ ३ ॥

★

समिति । ते । वायुः । मातरिश्वा । दधातु । उत्तानाया इत्युत—तानायै । हृदयम् । यत् । विलि-
ष्टमिति वि—लिष्टम् ॥ देवानाम् । यः । चरति । प्राणथेनेति प्र—अनथेन । तस्मै । च । देवि ।
वषट् । अस्तु । तुभ्यम् ॥ सुजात इति सु—जातः । ज्योतिषा । सह । शर्म । वरूथम् । एति ।
असदः । सुवः ॥ वासः । अग्ने । विश्वरूपमिति विश्व—रूपम् । समिति । व्ययस्व । विभावसो
इति विभा—वसो ॥ उदिति । उ । तिष्ठ । स्वदध्वरेति सु—अदध्वर । अव । नः । देव्या । कृपा ॥
दृशे । च । भासा । बृहता । सुशुक्निरिति सु—शुक्निः । एति । अग्ने । याहि । सुशस्तिभिरिति
सुशस्ति—भिः ॥ [१४] ॥ ऊर्ध्वः । उ । स्विति । नः । ऊतये । तिष्ठ । देवः । न । सविता ॥
ऊर्ध्वः । वाजस्य । सनिता । यत् । अञ्जिभिरित्यञ्जि—भिः । वाघद्विरिति वाघत्—भिः । विह-
यामह इति वि—हयामहे ॥ सः । जातः । गर्भः । असि । रोदस्योः । अग्ने । चारुः । विभृत
इति वि—भृतः । ओषधीषु ॥ चित्रः । शिशुः । परीति । तमांसि । अक्तः । प्रेति । मातृभ्य इति
मातृ—भ्यः । अधीति । कनिकदत् । गाः ॥ स्थिरः । भव । वीङ्ग इति वीङु—अङ्गः । आशुः ।
भव । वाजी । अर्वन्न ॥ पृथुः । भव । सुषद इति सु—सदः । त्वम् । अग्नेः । पुरीषवाहन इति
पुरीष—वाहनः ॥ शिवः । भव । १५ (५०) ॥ [१५] ॥ प्रजाभ्य इति प्र—जाभ्यः । मानु-
षीभ्यः । त्वम् । अङ्गिरः ॥ मा । द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी । अभीति । शूशुचः । मा ।
अन्तरिख्वम् । मा । वनस्पतीन् ॥ प्रेति । एतु । वाजी । कनिकदत् । नानदत् । रासभः । पत्वा ॥
भरन्न । अग्निम् । पुरीष्यम् । मा । पादि । आयुषः । पुरा ॥ रासभः । वाम् । कनिकदत् । सुयुक्त
इति सु—युक्तः । वृषणा । रथे ॥ सः । वाम् । अग्निम् । पुरीष्यम् । आशुः । दूतः । वहात् ।
इतः ॥ वृषा । अग्निम् । वृषणम् । भरन्न । अपाम् । गर्भम् । समुद्रियम् ॥ अग्ने । एति । याहि ।
१६ (५०) ॥ [१६] ॥ वीतये । ऋतम् । सत्यम् ॥ ओषधयः । प्रतीति । गृहीत । अग्निम् ।
एतम् । शिवम् । आयन्तमित्या—यन्तम् । अभीति । अत्र । युष्मान् ॥ व्यस्यन्निति वि—अस्यन्न ।

विश्वाः । अमतीः । अरातीः । निषीदन्नि ति नि—सीदन्न । नः । अपेति । दुर्मतिमिति दुः—मतिम् ।
हनत् ॥ ओषधयः । प्रतीति । मोददध्वम् । एनम् । पुष्पावतीरिति पुष्प—वतीः । सुपिप्पला इति
सु—पिप्पलाः ॥ अयम् । वः । गर्भः । ऋत्वियः । प्रत्नम् । सधस्थमिति सध—स्थम् । एति ।
असदत् ॥ [१७] ॥

(सुशस्तिभिः शिवो भव याहि षड्विंशच्च)

॥ ४ ॥

वीति । पाजसा । पृथुना । शोशुचानः । बाधस्व । द्विषः । रख्वसः । अमीवाः ॥ सुशर्मण
इति सु—शर्मणः । बृहतः । शर्मणि । स्याम् । अग्नेः । अहम् । सुहवस्येति सु—हवस्य । प्रणीता-
विति प्र—नीतौ ॥ आपः । हि । स्थ । मयोभुव इति मयः—भुवः । ताः । नः । ऊर्जे । दधातन ॥
महे । रणाय । चख्वसे ॥ यः । वः । शिवतम इति शिव—तमः । रसः । तस्य । भाजयत । इह ।
नः ॥ उशतीः । इव । मातरः ॥ तस्मै । अरम् । गमाम् । वः । यस्य । ख्वयाय । जिन्वथ ॥
आपः । जनयथ । च । नः ॥ मित्रः । १८ (५०) ॥ [१८] ॥ ससृज्येति सं—सृज्य । पृथिवीम् ।
भूमिम् । च । ज्योतिषा । सह ॥ सुजातमिति सु—जातम् । जातवेदसमिति जात—वेदसम् ।
अग्निम् । वैश्वानरम् । विभुमिति वि—भुम् ॥ अयख्वमाय । त्वा । समिति । सृजामि । प्रजाभ्य इति
प्र—जाभ्यः ॥ विश्वे । त्वा । देवाः । वैश्वानराः । समिति । सृजन्तु । आनुष्टुभेनेत्यानु—स्तुभेन ।
छन्दसा । अङ्गिरस्वत् ॥ रुद्राः । संभृत्येति सं—भृत्य । पृथिवीम् । बृहत् । ज्योतिः । समिति ।
ईधरे ॥ तेषाम् । भानुः । अजस्रः । इत् । शुक्रः । देवेषु । रोचते ॥ ससृष्टामिति सं—सृष्टाम् ।
वसुभिरिति वसु—भिः । रुद्रैः । धीरैः । कर्मण्याम् । मृदम् ॥ हस्ताभ्याम् । मृद्वीम् । कृत्वा । सिनी-
वाली । करोतु । १९ (५०) ॥ [१९] ॥ ताम् ॥ सिनीवाली । सुकपर्देति सु—कपर्दा । सुकुरीरेति
सु—कुरीरा । स्वौपशेति सु—औपशा ॥ सा । तुभ्यम् । अदिते । महे । एति । उखाम् । दधातु ।
हस्तयोः ॥ उखाम् । करोतु । शक्त्या । बाहुभ्यामिति बाहु—भ्याम् । अदितिः । धिया ॥ माता ।
पुत्रम् । यथा । उपस्थ इत्युप—स्थे । सा । अग्निम् । बिभर्तु । गर्भे । आ ॥ मखस्य । शिरः । असि ।
यज्ञस्य । पदे इति । स्थः ॥ वसवः । त्वा । कृण्वन्तु । गायत्रेण । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । पृथिवी ।
असि । रुद्राः । त्वा । कृण्वन्तु । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । अन्तरिख्वम् । असि । २० (५०)

॥ [२०] ॥ आदित्याः । त्वा । कृण्वन्तु । जागतेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । द्यौः । असि । विश्वे ।
त्वा । देवाः । वैश्वानराः । कृण्वन्तु । आनुष्टुभेनेत्यानु—स्तुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । दिशः ।
असि । ध्रुवा । असि । धारय । मयि । प्रजामिति प्र—जाम् । रायः । पोषम् । गौपत्यम् । सुवीर्य-
मिति सु—वीर्यम् । सजातानिति स—जातान् । यजमानाय । अदित्यै । रास्ना । असि । अदितिः ।
ते । बिलम् । गृह्णातु । पाङ्केन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् ॥ कृत्वाय । सा । महीम् । उखाम् । मृन्म-
यीमिति मृत्—मयीम् । योनिम् । अग्नये ॥ ताम् । पुत्रेभ्यः । सम् । प्रेति । अयच्छत् । अदितिः ।
श्रपयान् । इति ॥ [२१] ॥

(मित्रः करो त्वन्तरिष्वमसि प्र चत्वारि च)

॥ ५ ॥

वसवः । त्वा । धूपयन्तु । गायत्रेण । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । रुद्राः । त्वा । धूपयन्तु । त्रैष्टु-
भेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । आदित्याः । त्वा । धूपयन्तु । जागतेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् ।
विश्वे । त्वा । देवाः । वैश्वानराः । धूपयन्तु । आनुष्टुभेनेत्यानु—स्तुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् ।
इन्द्रः । त्वा । धूपयतु । अङ्गिरस्वत् । विष्णुः । त्वा । धूपयतु । अङ्गिरस्वत् । वरुणः । त्वा । धूप-
यतु । अङ्गिरस्वत् । अदितिः । त्वा । देवी । विश्वदेव्यावतीति विश्वदेव्य—वती । पृथिव्याः । सधस्थ
इति सध—स्थे । अङ्गिरस्वत् । खनतु । अवट । देवानाम् । त्वा । पत्नीः । २२ (५०) ॥ [२२] ॥
देवीः । विश्वदेव्यावतीरिति विश्वदेव्य—वती । पृथिव्याः । सधस्थ इति सध—स्थे । अङ्गिरस्वत् ।
दधतु । उखे । धिषणाः । त्वा । देवीः । विश्वदेव्यावतीरिति विश्वदेव्य—वती । पृथिव्याः । सधस्थ
इति सध—स्थे । अङ्गिरस्वत् । अभीति । इन्धताम् । उखे । गाः । त्वा । देवीः । विश्वदेव्यावतीरिति
विश्वदेव्य—वती । पृथिव्याः । सधस्थ इति सध—स्थे । अङ्गिरस्वत् । श्रपयन्तु । उखे । वरू-
त्रयः । जनयः । त्वा । देवीः । विश्वदेव्यावतीरिति विश्वदेव्य—वती । पृथिव्याः । सधस्थ इति
सध—स्थे । अङ्गिरस्वत् । पचन्तु । उखे ॥ मित्र । एताम् । उखाम् । पच । एषा । मा । भेदि ॥
एताम् । ते । परीति । ददामि । अभित्यै ॥ अभीति । इमाम् । २३ (५०) ॥ [२३] ॥ महिना ।
दिवम् । मित्रः । बभूव । सप्रथा इति स—प्रथाः ॥ उत । श्रवसा । पृथिवीम् ॥ मित्रस्य । चरुष-
णीधृत इति चरुषणि—धृतः । श्रवः । देवस्य । सानसिम् ॥ द्युम्नम् । चित्रश्रवस्तममिति चित्र-

श्रवः—तमम् ॥ देवः । त्वा । सविता । उदिति । वपतु । सुपाणिरिति सु—पाणिः । स्वङ्गुरिरिति सु—अङ्गुरिः ॥ सुबाहुरिति सु—बाहुः । उत । शक्त्या ॥ अपद्यमाना । पृथिवि । आशाः । दिशः । एति । पूण ॥ उदिति । तिष्ठ । बृहती । भव । ऊर्ध्वा । तिष्ठ । ध्रुवा । त्वम् ॥ वसवः । त्वा । एति । छन्दन्तु । गायत्रेण । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । रुद्राः । त्वा । एति । छन्दन्तु । त्रैष्टुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । आदित्याः । त्वा । एति । छन्दन्तु । जागतेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् । विश्वे । त्वा । देवाः । वैश्वानराः । एति । छन्दन्तु । आनुष्टुभेनेत्यानु—स्तुभेन । छन्दसा । अङ्गिरस्वत् ॥ [२४] ॥

(पत्नी रिमा रुद्रास्त्वाऽऽच्छन्दन्त्वे कान्न विंशतिश्च)

॥ ६ ॥

★

समाः । त्वा । अग्ने । ऋतवः । वर्द्धयन्तु । सव्वथ्सरा इति सं—वथ्सराः । ऋषयः । यानि । सत्या ॥ समिति । दिव्येन । दीदिहि । रोचनेन । विश्वाः । एति । भाहि । प्रदिश इति प्र—दिशः । पृथिव्याः ॥ समिति । च । इच्छस्व । अग्ने । प्रेति । च । बोधय । एनम् । उदिति । च । तिष्ठ । महते । सौभगाय ॥ मा । च । रिषत् । उपसत्तेत्युप—सत्ता । ते । अग्ने । ब्रह्माणः । ते । यशसः । सन्तु । मा । अन्ये ॥ त्वाम् । अग्ने । वृणते । ब्राह्मणाः । इमे । शिवः । अग्ने । २५ (५०) ॥ [२५] ॥ सव्वरेण इति सं—वरणे । भव । नः ॥ सपत्नहेति सपत्न—हा । नः । अभि—मातिजिदित्यभिमाति—जित् । च । स्वे । गये । जागृहि । अप्रयुच्छन्नित्यप्र—युच्छन्न ॥ इह । एव । अग्ने । अधीति । धारय । रयिम् । मा । त्वा । नीति । क्रन्न । पूर्वचित इति पूर्व—चितः । निकारिण इति नि—कारिणः ॥ र्षत्रम् । अग्ने । सुयममिति सु—यमम् । अस्तु । तुभ्यम् । उपसत्तेत्युप—सत्ता । वर्द्धताम् । ते । अनिष्टृतः ॥ र्षत्रेण । अग्ने । स्वायुरिति सु—आयुः । समिति । रभस्व । मित्रेण । अग्ने । मित्रधेय इति मित्र—धेये । यतस्व ॥ सजातानामिति स—जातानाम् । मद्ध्यमस्था इति मद्ध्यम—स्थाः । एधि । राज्ञाम् । अग्ने । विहव्य इति वि—हव्यः । दीदिहि । इह ॥ अतीति । २६ (५०) ॥ [२६] ॥ निहः । अतीति । स्निधः । अतीति । अचित्तिम् । अतीति । अरातिम् । अग्ने ॥ विश्वा । हि । अग्ने । दुरितेति दुः—इता । सहस्व । अथ । अस्मभ्यमित्यस्म—भ्यम् । सहवीरामिति सह—वीराम् । रयिम् । दाः ॥ अनाघृष्य इत्यना—

धृष्यः । जा॒तवे॑दा इति जा॒त—वे॒दाः । अ॒निष्ट॑तः । वि॒राडिति॑ वि—राट् । अ॒ग्ने । रू॒षत्र॑भृदि॒ति
रू॒षत्र—भृत् । दी॒दिहि॑ । इ॒ह ॥ वि॒श्वः । आ॒शाः । प्र॒मुञ्च॑न्निति॑ प्र—मुञ्चन्न । मा॒नुषीः । भि॒यः ।
शि॒वाभिः॑ । अ॒द्य । परी॑ति । पा॒हि । नः । वृ॒धे ॥ बृ॒हस्प॑ते । स॒वि॒तः । बो॒धय॑ । ए॒नम् । स॒ंशित॑मि॒ति
सं—शि॒तम् । चि॒त् । स॒न्त॒रामि॑ति॑ सं—त॒राम् । स॒मि॒ति । शि॒शाधि॑ ॥ व॒र्द्धय॑ । ए॒नम् । म॒ह॒ते ।
सौ॒भगा॑य । २७ (५०) ॥ [२७] ॥ वि॒श्वे । ए॒नम् । अ॒न्वि॒ति । म॒द॒न्तु । दे॒वाः ॥ अ॒मुत्र॑भूयादि॒त्य—
मु॒त्र—भूया॑त् । अ॒ध । यत् । य॒मस्य॑ । बृ॒हस्प॑ते । अ॒भि॒शस्ते॑रि॒त्यभि—श॒स्तेः । अ॒मुञ्चः ॥ प्र॒ती॒ति ।
औ॒ह॒ताम् । अ॒श्विना॑ । मृ॒त्युम् । अ॒स्मात् । दे॒वाना॑म् । अ॒ग्ने । भि॒षजा॑ । श॒ची॒भिरि॑ति॑ श॒चि—भिः ॥
उ॒दि॒ति । व॒यम् । त॒मसः॑ । परी॑ति । प॒श्यन्तः॑ । ज्यो॑तिः । उ॒त्तर॑मि॒त्युत्—त॒रम् ॥ दे॒वम् । दे॒व॒त्रेति॑
दे॒व—त्रा । सूर्य॑म् । अ॒गन्म॑ । ज्यो॑तिः । उ॒त्त॒ममि॒त्युत्—त॒मम् ॥ [२८] ॥

(इमे शिवो अग्ने ऽति सौभगाय चतुस्त्रिंशच्च)

॥ ७ ॥

★

ऊ॒र्ध्वाः । अ॒स्य । स॒मि॒ध इति॑ सं—इ॒धः । भ॒वन्ति॑ । ऊ॒र्ध्वा । शु॒क्रा । शो॒ची॒षि । अ॒ग्नेः ॥
द्यु॒म॒त्तमे॑ति॑ द्यु॒मत्—त॒मा । सु॒प्र॒ती॒कस्ये॑ति॑ सु—प्र॒ती॒कस्य॑ । सू॒नोः ॥ त॒नून॑पा॒दि॒ति त॒नू—न॒पात् ।
अ॒सुरः॑ । वि॒श्ववे॑दा इति॑ वि॒श्व—वे॒दाः । दे॒वः । दे॒वेषु॑ । दे॒वः ॥ प॒थः । ए॒ति । अ॒न॒क्ति । म॒द॒ध्वा ।
घृ॒तेन॑ ॥ म॒द॒ध्वा । य॒ज्ञम् । न॒रूष॑से । प्री॒णानः॑ । न॒रा॒श॒सः । अ॒ग्ने ॥ सु॒कृ॒दि॒ति सु—कृ॒त् । दे॒वः ।
स॒वि॒ता । वि॒श्ववा॑र इति॑ वि॒श्व—वा॒रः ॥ अ॒च्छ । अ॒यम् । ए॒ति । श॒वसा॑ । घृ॒तेन॑ । ई॒डानः॑ । व॒हिः ।
न॒मसा॑ ॥ अ॒ग्निम् । स्तु॒चः । अ॒द॒ध्वरे॑षु । प्र॒यथ्स्वि॑ति॑ प्र॒यत्—सु ॥ सः । य॒रूष॑त् । अ॒स्य । म॒हि—
मा॒नम् । अ॒ग्नेः । सः । २९ (५०) ॥ [२९] ॥ ई॒म् । म॒न्द्रासु॑ । प्र॒यसः॑ ॥ व॒सुः । चे॒तिष्ठः॑ । व॒सु—
धा॒तम् इति॑ व॒सु—धा॒तमः । च ॥ द्वा॒रः । दे॒वीः । अ॒न्वि॒ति । अ॒स्य । वि॒श्वे । व्र॒ता । द॒द॒न्ते ।
अ॒ग्नेः ॥ उ॒रु॒व्यच॑स इत्यु॒रु—व्यच॑सः । धा॒म्ना । प॒त्यमा॑नाः ॥ ते इति॑ । अ॒स्य । योष॑णे इति॑ ।
दि॒व्ये इति॑ । न । यो॒नौ । उ॒षासा॑न॒क्ता ॥ इ॒मम् । य॒ज्ञम् । अ॒व॒ताम् । अ॒द॒ध्वर॑म् । नः ॥ दै॒व्या ।
हो॒ता॒रौ । ऊ॒र्ध्वम् । अ॒द॒ध्वर॑म् । नः । अ॒ग्नेः । जि॒ह्वाम् । अ॒भी॒ति । गृ॒णी॒तम् ॥ कृ॒णु॒तम् । नः ।
स्वि॑ष्टि॒मि॒ति सु—इ॒ष्टिम् ॥ ति॒स्रः । दे॒वीः । ब॒रुहिः॑ । ए॒ति । इ॒दम् । स॒द॒न्तु । इ॒डा । सर॑स्वती ।
३० (५०) ॥ [३०] ॥ भा॒र॒ती ॥ म॒ही । गृ॒णा॒ना ॥ तत् । नः । तुरी॑पम् । अ॒द्भु॒तम् । पु॒रु॒रूषु॑ ।

त्वष्टा॑ । सु॒वीर॑मि॒ति सु—वीर॑म् ॥ रा॒यः । पोष॑म् । वी॒ति । स्य॒तु । नाभि॑म् । अ॒स्मे इति॑ ॥ वन॑-
स्पते । अवे॒ति । सृ॒ज । ररा॑णः । त्मना॑ । दे॒वेषु॑ ॥ अ॒ग्निः । ह॒व्यम् । श॒मिता॑ । सू॒दया॒ति ॥ अ॒ग्ने ।
स्वाहा॑ । कृ॒णुहि॑ । जा॒तवे॒द इति॑ जा॒त—वे॒दः । इन्द्रा॑य । ह॒व्यम् ॥ वि॒श्वे । दे॒वाः । ह॒विः । इ॒दम् ।
जुष॑न्ताम् ॥ हि॒रण्य॒गर्भ॑ इति॑ हि॒रण्य—ग॒र्भः । स॒मिति॑ । अ॒वर्त॑त । अ॒ग्ने । भू॒तस्य॑ । जा॒तः । प॒तिः ।
एकः॑ । आ॒सीत् ॥ सः । दा॒धार । पृ॒थि॒वीम् । द्याम् । ३१ (५०) ॥ [३१] ॥ उ॒त । इ॒माम् । कस्मै॑ ।
दे॒वाय॑ । ह॒विषा॑ । वि॒धेम॑ ॥ यः । प्रा॒णत॑ इति॑ प्र—अ॒नतः॑ । नि॒मिष॑त इति॑ नि—मि॒षतः॑ । म॒हित्वेति॑
महि—त्वा । एकः॑ । इत् । राजा॑ । जग॑तः । ब॒भूव॑ ॥ यः । ई॒शे । अ॒स्य । द्वि॒पद॑ इति॑ द्वि—प॒दः ।
चतु॑ष्पद॒ इति॑ चतुः—प॒दः । कस्मै॑ । दे॒वाय॑ । ह॒विषा॑ । वि॒धेम॑ ॥ यः । आ॒त्मदा॑ इत्या॒त्म—दाः ।
ब॒लदा॑ इति॑ ब॒ल—दाः । यस्य॑ । वि॒श्वे । उ॒पास॑त॒ इत्यु॒प—आ॑सते । प्र॒शिष॑मि॒ति प्र—शि॑षम् ।
यस्य॑ । दे॒वाः ॥ यस्य॑ । छा॒या । अ॒मृत॑म् । यस्य॑ । मृ॒त्युः । कस्मै॑ । दे॒वाय॑ । ह॒विषा॑ । वि॒धेम॑ ॥
यस्य॑ । इ॒मे । हि॒मव॑न्त॒ इति॑ हि॒म—व॑न्तः । म॒हित्वेति॑ म॒हि—त्वा । यस्य॑ । स॒मुद्र॑म् । र॒सया॑ । स॒ह ।
३२ (५०) ॥ [३२] ॥ आ॒हुः ॥ यस्य॑ । इ॒माः । प्र॒दिश॑ इति॑ प्र—दि॒शः । यस्य॑ । बा॒हू इति॑ ।
कस्मै॑ । दे॒वाय॑ । ह॒विषा॑ । वि॒धेम॑ ॥ यम् । क्र॒न्दसी॑ इति॑ । अ॒वसा॑ । त॒स्तभा॑ने इति॑ । अ॒भ्यै॒ख्वे-
ता॒मित्य॑भि—ऐ॒ख्वेता॑म् । म॒नसा॑ । रेज॑माने इति॑ ॥ यत्र॑ । अधी॒ति । सू॒रः । उ॒दिता॑वि॒त्युत॑—इ॒तौ ।
व्येती॑ति वि—ए॒ति । कस्मै॑ । दे॒वाय॑ । ह॒विषा॑ । वि॒धेम॑ ॥ येन॑ । द्यौः । उ॒ग्रा । पृ॒थि॒वी । च । दृ॒ढे इति॑ ।
येन॑ । सु॒वः । स्त॒भित॑म् । येन॑ । ना॒कः ॥ यः । अ॒न्तरि॑ख्वे । रज॑सः । वि॒मान॑ इति॑ वि—मा॒नः ।
कस्मै॑ । दे॒वाय॑ । ह॒विषा॑ । वि॒धेम॑ ॥ आपः॑ । ह । यत् । म॒हतीः॑ । वि॒श्वम् । ३३ (५०) ॥ [३३] ॥
आ॒यन्न॑ । द॒र्षम् । द॒धानाः॑ । ज॒नय॑न्तीः । अ॒ग्निम् ॥ ततः॑ । दे॒वाना॑म् । नि॒रिति॑ । अ॒वर्त॑त ।
अ॒सुः । एकः॑ । कस्मै॑ । दे॒वाय॑ । ह॒विषा॑ । वि॒धेम॑ ॥ यः । चि॒त् । आ॒पः । म॒हिना॑ । प॒र्यप॑श्य॒दिति॑
परि—अ॒पश्य॑त् । द॒र्षम् । द॒धानाः॑ । ज॒नय॑न्तीः । अ॒ग्निम् ॥ यः । दे॒वेषु॑ । अधी॒ति । दे॒वः ।
एकः॑ । आ॒सीत् । कस्मै॑ । दे॒वाय॑ । ह॒विषा॑ । वि॒धेम॑ ॥ [३४] ॥

(अ॒ग्नेः स सर॑स्वती द्या॒ सह॑ वि॒श्वं चतु॑स्त्रिंशच्च)

॥ ८ ॥

आकूतिमि॒त्या—कूति॒म्। अ॒ग्निम्। प्र॒युज॒मिति॑ प्र—युज॑म्। स्वाहा॑। मनः॑। मे॒धाम्।
 अ॒ग्निम्। प्र॒युज॒मिति॑ प्र—युज॑म्। स्वाहा॑। चि॒त्तम्। वि॒ज्ञात॒मिति॑ वि—ज्ञा॒तम्। अ॒ग्निम्। प्र॒युज॒-
 मिति॑ प्र—युज॑म्। स्वाहा॑। वा॒चः। वि॒धृति॒मिति॑ वि—धृ॒तिम्। अ॒ग्निम्। प्र॒युज॒मिति॑ प्र—युज॑म्।
 स्वाहा॑। प्र॒जाप॑तय इति॑ प्र॒जा—प॑तये। मन॑वे। स्वाहा॑। अ॒ग्नये॑। वै॒श्वान॑राय॑। स्वाहा॑। वि॒श्वे॑।
 दे॒वस्य॑। ने॒तुः। म॒र्तः। वृ॒णीत॑। स॒ख्यम्। वि॒श्वे॑। रा॒यः। इ॒षु॒द्ध्यसि॑। द्यु॒म्नम्। वृ॒णीत॑। पु॒ष्यसे॑।
 स्वाहा॑। मा। स्वि॒तिः। भि॒त्थाः। मा। स्वि॒तिः। रि॒षः। दृ॒ह॒स्व। वी॒डय॑स्व। सु॥ अ॒ंब। धृ॒ष्णु।
 वी॒रय॑स्व। ३५ (५०) ॥ [३५] ॥ अ॒ग्निः। च। इ॒दम्। क॒रिष्य॑थः॥ दृ॒ह॒स्व। दे॒वि। पृ॒थि॒वि।
 स्व॒स्तये॑। आ॒सुरी॑। मा॒या। स्व॒धये॑ति॒ स्व—ध॑या॑। कृ॒ता। अ॒सि॥ जु॒ष्टम्। दे॒वाना॑म्। इ॒दम्।
 अ॒स्तु। ह॒व्यम्। अ॒रि॒ष्टा। त्वम्। उ॒दिति॑। इ॒हि। य॒ज्ञे। अ॒स्मिन्॥ मि॒त्र। ए॒ताम्। उ॒खाम्। त॒प।
 ए॒षा। मा। भे॒दि॥ ए॒ताम्। ते। प॒रीति॑। द॒दामि॑। अ॒भित्यै॑॥ द॒र्वन्न॑ इति॑ द्रु—अ॒न्नः। स॒र्पि॒रा-
 सु॒तिरिति॑ स॒र्पिः—आ॒सु॒तिः। प्र॒त्नः। हो॒ता। व॒रेण्यः॑॥ स॒ह॒सः। पु॒त्रः। अ॒द्भुतः॑॥ प॒र॒स्याः।
 अ॒धीति॑। स॒व्व॒त इति॑ सं—व॑तः। अ॒व॒रान्। अ॒भि। ए॒ति॑। ३६ (५०) ॥ [३६] ॥ त॒र॥ य॒त्र।
 अ॒हम्। अ॒स्मि॑। तान्। अ॒व॥ प॒र॒म॒स्याः। प॒रा॒व॒त इति॑ प॒रा—व॑तः। रो॒हि॒द॒श्च इति॑ रो॒हि॒त—
 अ॒श्वः। इ॒ह। ए॒ति॑। ग॒हि॥ पु॒री॒ष्यः। पु॒रु॒प्रि॒य इति॑ पु॒रु—प्रि॑यः। अ॒ग्ने॑। त्वम्। त॒र। मृ॒धः॥
 सी॒द॑। त्वम्। मा॒तुः। अ॒स्याः। उ॒प॒स्थ इत्यु॒प—स्थे॑। वि॒श्वानि॑। अ॒ग्ने। व॒युना॑नि। वि॒द्वान्॥
 मा। ए॒नाम्। अ॒र्चि॒षा॑। मा। त॒प॒सा। अ॒भीति॑। शू॒शु॒चः। अ॒न्तः। अ॒स्याम्। शु॒क्र॒ज्योति॑रिति॑
 शु॒क्र—ज्यो॑तिः। वी॒ति॑। भा॒हि॥ अ॒न्तः। अ॒ग्ने। रु॒चा। त्वम्। उ॒खायै॑। स॒द॒ने। स्वे॥ त॒स्याः।
 त्वम्। ह॒र॒सा। त॒प॒न्न। जा॒त॒वे॒द इति॑ जा॒त—वे॒दः। शि॒वः। भ॒व॥ शि॒वः। भू॒त्वा। म॒ह्यम्। अ॒ग्ने।
 अथो॑ इति॑। सी॒द॑। शि॒वः। त्वम्॥ शि॒वाः। कृ॒त्वा। दि॒शः। स॒र्वाः। स्वा॒म्। यो॒नि॑म्। इ॒ह।
 ए॒ति॑। अ॒स॒दः ॥ [३७] ॥

(वीरयस्वा SS तपन् विश्वशक्तिश्च)

॥ ९ ॥

★

यत्। अ॒ग्ने। या॒नि॑। का॒नि॑। च। ए॒ति॑। ते। दा॒रू॒णि। द॒द॒ध्म॒सि॑॥ तत्। अ॒स्तु। तु॒भ्य॑म्। इ॒त्।
 घृ॒तम्। तत्। जु॒ष॒स्व। य॒वि॒ष्य॑॥ यत्। अ॒त्ति॑। उ॒प॒जि॒ह्वि॒केत्यु॒प—जि॒ह्वि॒का। यत्। व॒म्रः। अ॒ति-

सर्पतीत्यति—सर्पति ॥ सर्वम् । तत् । अस्तु । ते । घृतम् । तत् । जुषस्व । यविष्ठ्य ॥ रात्रिंशरात्रि-
मिति रात्रिम्—रात्रिम् । अप्रयावमित्यप्र—यावम् । भरन्तः । अश्वाय । इव । तिष्ठते । घासम् ।
अस्मै ॥ रायः । पोषेण । समिति । इषा । मदन्तः । अग्ने । मा । ते । प्रतिवेशा इति प्रति—
वेशाः । रिषाम् ॥ नाभा । ३८ (५०) ॥ [३८] ॥ पृथिव्याः । समिधानमिति सं—इधानम् ।
अग्निम् । रायः । पोषाय । बृहते । हवामहे ॥ इरम्मदमितीरं—मदम् । बृहदुक्थमिति बृहत्—
उक्थम् । यजत्रम् । जेतारम् । अग्निम् । पृतनासु । सासहिम् ॥ याः । सेनाः । अभीत्वरीरित्यभि—
इत्वरीः । आव्याधिनीरित्या—व्याधिनीः । उगणाः । उत ॥ ये । स्तेनाः । ये । च । तस्कराः ।
तान् । ते । अग्ने । अपीति । दधामि । आस्ये ॥ दङ्ष्ट्राभ्याम् । मलिम्लून् । जंभ्यैः । तस्करान् ।
उत ॥ हनूभ्यामिति हनु—भ्याम् । स्तेनान् । भगव इति भग—वः । तान् । त्वम् । खाद । सुखा-
दितानिति सु—खादितान् ॥ ये । जनेषु । मलिम्लवः । स्तेनासः । तस्कराः । वने ॥ ये । ३९ (५०)
॥ [३९] ॥ कर्षेषु । अघायव इत्यघ—यवः । तान् । ते । दधामि । जंभयोः ॥ यः । अस्म-
भ्यमित्यस्म—भ्यम् । अरातीयात् । यः । च । नः । द्वेषते । जनः ॥ निन्दात् । यः । अस्मान् ।
दिप्सात् । च । सर्वम् । तम् । मस्मसा । कुरु ॥ सशितमिति सं—शितम् । मे । ब्रह्म । सश-
तमिति सं—शितम् । वीर्यम् । बलम् ॥ सशितमिति सं—शितम् । र्षत्रम् । जिष्णु । यस्य ।
अहम् । अस्मि । पुरोहित इति पुरः—हितः ॥ उदिति । एषाम् । बाहू इति । अतिरम् । उदिति ।
वर्चः । उदिति । उ । बलम् ॥ र्षिणोमि । ब्रह्मणा । अमित्रान् । उदिति । नयामि । ४० (५०)
॥ [४०] ॥ स्वान् । अहम् ॥ दृशानः । रुक्मः । उर्व्या । वीति । अद्यौत् । दुर्मर्षमिति दुः—
मर्षम् । आयुः । श्रिये । रुचानः ॥ अग्निः । अमृतः । अभवत् । वयोभिरिति वयः—भिः । यत् ।
एनम् । द्यौः । अजनयत् । सुरेता इति सु—रेताः ॥ विश्वा । रूपाणि । प्रतीति । मुञ्चते । कविः ।
प्रेति । असावीत् । भद्रम् । द्विपद इति द्वि—पदे । चतुष्पद इति चतुः—पदे ॥ वीति । नाकम् ।
अख्यत् । सविता । वरेण्यः । अन्विति । प्रयाणमिति प्र—यानम् । उषसः । वीति । राजति ॥
नक्तोषासा । समनसेति स—मनसा । विरूपे इति वि—रूपे । धापयेते इति । शिशुम् । एकम् ।
समीची इति ॥ द्यावा । र्षाम् । रुक्मः । ४१ (५०) ॥ [४१] ॥ अन्तः । वीति । भाति । देवाः ।
अग्निम् । धारयन्न । द्रविणोदा इति द्रविणः—दाः ॥ सुपर्ण इति सु—पर्णः । असि । गरुत्मान् ।

त्रिवृदिति त्रि—वृत् । ते । शिरः । गायत्रम् । चख्षुः । स्तोमः । आत्मा । साम । ते । तनूः । वाम-
देव्यमिति वाम—देव्यम् । बृहद्रथन्तरे इति बृहत्—रथन्तरे । पख्षौ । यज्ञायज्ञियम् । पुच्छम् ।
छन्दांसि । अङ्गानि । धिष्ण्याः । शफाः । यजूषि । नाम ॥ सुपर्ण इति सु—पर्णः । असि ।
गरुत्मान् । दिवम् । गच्छ । सुवः । पत ॥ [४२] ॥

(नाभा वने ये नयामि ख्षामा रुक्मो ऽष्टात्रिंशच्च)

॥ १० ॥

अग्ने । यम् । यज्ञम् । अदध्वरम् । विश्वतः । परिभूरिति परि—भूः । असि ॥ सः । इत् । देवेषु ।
गच्छति ॥ सोम । याः । ते । मयोभुव इति मयः—भुवः । ऊतयः । सन्ति । दाशुषे ॥ ताभिः ।
नः । अविता । भव ॥ अग्निः । मूर्द्धा । भुवः ॥ त्वम् । नः । सोम । या । ते । धामानि ॥ तत् ।
सवितुः । वरेण्यम् । भर्गः । देवस्य । धीमहि ॥ धियः । यः । नः । प्रचोदयादिति प्र—चोदयात् ॥
अचित्ती । यत् । चक्रम् । दैव्ये । जने । दीनैः । दख्षैः । प्रभूतीति प्र—भूती । पूरुषत्वतेति पूरुष—
त्वता ॥ [४३] ॥ देवेषु । च । सवितः । मानुषेषु । च । त्वम् । नः । अत्र । सुवतात् । अना-
गसः ॥ चोदयित्री । सूनृतानाम् । चेतन्ती । सुमतीनामिति सु—मतीनाम् ॥ यज्ञम् । दधे । सर-
स्वती ॥ पावीरवी । कन्या । चित्रायुरिति चित्र—आयुः । सरस्वती । वीरपत्नीति वीर—पत्नी ।
धियम् । धात् ॥ गाभिः । अच्छिद्रम् । शरणम् । सजोषा इति स—जोषाः । दुराधर्षमिति दुः—
आधर्षम् । गृणते । शर्म । यस्सत् ॥ पूषा । गाः । अन्विति । एतु । नः । पूषा । रख्षतु ।
अर्वतः ॥ पूषा । वाजम् । सनोतु । नः ॥ शुक्रम् । ते । अन्यत् । यजतम् । ते । अन्यत् । ४४
(५०) ॥ [४४] ॥ विषुरूपे इति विषु—रूपे । अहनी इति । द्यौः । इव । असि ॥ विश्वाः । हि ।
मायाः । अवसि । स्वधाव इति स्वधा—वः । भद्रा । ते । पूषन्न । इह । रातिः । अस्तु ॥ ते । अव-
र्द्धन्त । स्वतवस इति स्व—तवसः । महित्वनेति महि—त्वना । एति । नाकम् । तस्थुः । उरु ।
चक्रिरे । सदः ॥ विष्णुः । यत् । ह । आवत् । वृषणम् । मदच्युतमिति मद—च्युतम् । वयः । न ।
सीदन्न । अधीति । बरुहिषि । प्रिये ॥ प्रेति । चित्रम् । अर्कम् । गृणते । तुराय । मारुताय । स्वतवस
इति स्व—तवसे । भरदध्वम् ॥ ये । सहांसि । सहसा । सहन्ते । ४५ (५०) ॥ [४५] ॥ रेजते ।
अग्ने । पृथिवी । मखेभ्यः ॥ विश्वे । देवाः । विश्वे । देवाः ॥ द्यावा । नः । पृथिवी इति । इमम् ।

सिद्धम् । अद्य । दिविस्पृशमिति दिवि—स्पृशम् ॥ यज्ञम् । देवेषु । यच्छताम् ॥ प्रेति । पूर्वजे
इति पूर्व—जे । पितरा । नव्यसीभिः । गीर्भिः । कृणुध्वम् । सद्ने इति । ऋतस्य ॥ एति । नः ।
द्यावापृथिवी इति द्यावा—पृथिवी । दैव्येन । जनेन । यातम् । महि । वाम् । वरूथम् ॥ अग्निम् ।
स्तोमेन । बोधय । समिधान इति सं—इधानः । अमर्त्यम् ॥ हव्या । देवेषु । नः । दधत् ॥ सः ।
हव्यवाडिति हव्य—वाट् । अमर्त्यः । उशिक् । दूतः । चनोहितः ॥ अग्निः । धिया । समिति ।
ऋण्वति ॥ शम् । नः । भवन्तु । वाजेवाज इति वाजे—वाजे ॥ [४६] ॥

(पुरुषत्वता यजतन्ते अन्यथ सहन्ते चनोहितो ऽष्टौ च)

॥ ११ ॥

॥ हरिः ॐ ॥

चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः — पद पाठः — समाप्तः

अनुवाकाः	पञ्चशत्यः
११	४६

ॐ